

Ümumi məlumat	Fənnin adı, kodu və kreditlərin sayı	GEOG 202 Hidrologiya 6 AKTS	
	Departament	Coğrafiya və Ətraf Mühit	
	Proqram (bakalavr, magistr)	Bakalavr	
	Tədris semestri	2023/24-cü tədris ilinin payız semestri	
	Fənni tədris edən müəllim(lər)	Cavid Hüseynov	
	E-mail:	cavid-huseyn1977@mail.ru	
	Telefon:	+994 50 202 19 45	
	Mühazirə otağı / Cədvəl		
	Məsləhət saatları		
Prerekvizitlər			
Tədris dili	Azərbaycan		
Fənnin növü (məcburi, seçmə)	Məcburi		
Dərsliklər və əlavə ədəbiyyat	<p>1. İmanov F.Ə., Məmmədov V.A., Abdullayev İ.M. Hidrologiya, Bakı, 2014</p> <p>2. Məmmədov M., İmanov F. Ümumi hidrologiya. Bakı, 2003.</p> <p>3. Vəliyev N.A., Məmmədov M.Ə. Qurunun hidrologiyası. I hissə. Bakı, 1982</p> <p>4. Vəliyev N.A., Məmmədov M.Ə. Qurunun hidrologiyası. II hissə. Bakı, 1984.</p> <p>5. Ümumi hidrologiya fənnindən yoxlama işlərinin yerinə yetirilməsi üçün metodik göstəriş.</p> <p>6. George M.Hornberger, Jeffrey P.Raffensperger, Patricia L.Wiberg, Keith N.Eshleman. Elements of Physical Hydrology, London, 1998</p>		
Tədris metodları	Mühazirə	X	
	Qrup müzakirəsi	X	
	Praktiki tapşırıqlar	X	
	Praktiki məsələnin təhlili	X	
	Müstəqil iş	X	
Qiymətləndirmə	Komponentləri	Tarix/son müddət	Faiz (%)
	Aralıq imtahanı	Aprel	30
	Davamiyyət	Tələbənin dərstdə iştirakı	5
	Aktivlik	Tələbənin dərstdə aktivliyi	5
	Quiz	Açıq sual	10
	Tapşırıqlar	Esse və təqdimat şəklində(hər bir tələbə üçün fərqli tarix təyin olunacaq)	10
	Final imtahanı	İyun	40
	Digər		
Yekun		100	
Kursun təsviri	<p>“Hidrologiya” kursu yer kürəsində səth sularının paylanmasını öyrənir. Təqdim olunan dərslərin vəzifəsi səth sularının formalaşma prinsiplərini, çayları, gölləri, su anbarlarını və onların yerləşmə qanunauyğunluqlarını öyrənməkdən ibarətdir.</p>		

	<p>"Hidrologiya" fannının əsas vəzifələri aşağıdakılardır:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hidrosferdə baş verən proseslərin ümumi qanunları haqqında təsəvvür yaratmaq, hidrosfer, atmosfer, litosfer və biosferlə qarşılıqlı əlaqələrini göstərmək. 2. Hidrosferdə baş verən əsas hidroloji proseslərin mahiyyətini fizikanın fundamental qanunların köməyi ilə izah etmək; 3. Su obyektlərinin öyrənilməsində istifadə olunan əsas metodlar haqqında təsəvvür yaratmaq
Kursun məqsədi	Fənnin tədrisində məqsəd hidrologiyanın elmi əsaslarının, hidroloji proseslərin, səth sularının yer kürəsində paylanması öyrənilməsidir.
Tədrisin (öyrənmənin) nəticələri	<p>Semestrin sonunda tələbələr aşağıdakıları bacaracaqlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Səth sularının yaranmasına nəzəri izahların verilməsi; 2. Hidrologiyanın nəzəri və praktiki problemlərinin həllində müasir metodları tətbiq etmək 3. Su obyektlərinin təhlili, axımın yaranma qanunauyğunluqlarını izah etmək
Qaydalar (Tədris siyasəti və davranış)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tələbələr dərslərə fəal şəkildə qoşulmalı, müzakirələrdə iştirak etməli, müəllimin tələbinə uyğun olaraq kameraları lazımda açmalıdırlar. 2. Müəllimlə bir yerdə hər bir tələbə də öyrənmə mühitinin formalaşdırılmasına maraqlı olmalıdır. 3. Tapşırıqlar müəyyən olunmuş vaxtda "Assignment" bölməsinə yerləşdirilməlidir. Tapşırıqlar son tarixdən gec göndərildikdə tapşırığa ayrılmış baldan 20% çıxılacaqdır. 4. Tapşırıqlar yerinə yetirilərkən plagiarizmə yol verilməməli, əldə edilmiş məlumatların mənbələrinə istinad etməli və istinadlar göstərilməlidir. 5. Tələbələrin qiymətləndirmə üçün təqdim etdiyi tapşırıqlarda 25% və daha artıq plagiarizm halları (müvafiq istinadların mənbəyinin göstərilməsi halları istisna olmaqla) aşkarlandığı zaman iş sıfırlanacaq. 6. Tələbələrin bir-birindən köçürmə halları aşkarlandığı zaman işlər ləğv olunacaq. 7. Davamiyyət 5 balla qiymətləndirilir. Tələbələrin onlayn dərslərdə iştirakı məcburidir. Dərslərin 25%-ində iştirak etməyən tələbələr imtahana buraxılmayacaq. 8. Müəllimə telefonla zəng etmək olar. Yalnız bu, zəruri ehtiyac olduqda baş verməlidir. 9. Kurs müəllimi tələbələrin davranış və müvəffəqiyyətinə aid olan bütün qərarların qəbulunda müstəsna hüquqa malikdir. 10. Aktivlik 5 balla qiymətləndirilir. Belə ki, tələbənin dərslər zamanı ümumi hazırlığı şifahi suallar əsasında 1-5 balla qiymətləndirilir. Semestrin sonuna qədər bu ballar yığılıb və ortaq məxrəc çıxarılaaraq (maksimum 5) müəyyən edilir. 11. Tələbənin davamiyyəti, dərslər vaxtında qoşulub-qoşulmaması (gəlib-gəlməməsi), tapşırıqları vaxtında yerinə yetirməsi, özünü dərslərdə iştirak aparması da nəzərə alınır (5 bala qədər).

	<p>12. Quiz (açıq və qapalı suallar) üçün 10 bal ayrılıb. Semestr ərzində müxtəlif 2 quiz təşkil ediləcək, hər biri 10 bal olaraq qiymətləndirilib, toplanıb 2-ə bölünəcək və orta bal çıxarılacaq (Maksimum 10 bal).</p> <p>13. Tapşırıq hər bir tələbəyə verilən fərdi tapşırıqdır və maksimum 10 balla qiymətləndirilir. İlk dərs günündə tapşırıq mövzularının siyahısı (tələbələrin sayına müvafiq olaraq) tələbələrə təqdim ediləcək. Tələbə öz istəyi ilə mövzulardan 1-ni seçəcək. Tapşırığa yazı (6-8 səhifə) və təqdimat (təxminən 7-10 slayd ətrafında) daxildir.</p> <p>Qiymətləndirmə zamanı aşağıdakı meyarlar nəzərə alınır:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mövzunun 6-8 səhifəlik yazıda tam əhatə olunması (2 bal) • Daha müasir ədəbiyyatdan (son 5-10 ilin) istifadə (2 bal) • Xarici ədəbiyyatlardan istifadə (3 bal) • Təqdimat zamanı qazanılmış biliklərin yaxşı nümayiş etdirilməsi (3 bal) <p>14. Aralıq və final imtahanları yazılı açıq sual və ya test formasında olacaq</p>
--	--

Cədvəl

Həftə	Tarix	Fənnin mövzuları	Dərslik / Tapşırıqlar
1.		Hidrologiya elminin məqsəd və vəzifələri. İnkişaf tarixi. Suyun Yer kürəsində paylanması, əsas fiziki xassələri.	Mühazirə
2.		Hidrologiyanın tədqiqat üsulları. Təbiətdə su dövrəni və dünya su balansını, su obyektlərinin rejimi haqqında anlayış. Axımın ölçü vahidləri.	Mühazirə
3.		Yeraltı suların mənşəyi. Süxur və torpaqların su-fiziki xassələri. Yeraltı suyun təsnifatı. Fiziki xassələri, Kimyəvi tərkibi.	Mühazirə
4.		Qrunt suyunun rejimi və onların səth suyu ilə qarşılıqlı əlaqəsi. Yeraltı suların fiziki-coğrafi proseslərdə rolu.	Mühazirə
5.		Çaylar. Əsas anlayışlar. Çay və çay sistemləri. Hövzəsi və onun fiziki-coğrafi xarakteristikası. Mənbəyi və Mənsəbi. Çay dərəsi və məcrası. Eninə və uzununa profilləri.	Mühazirə
6.		Çaylarda suyun hərəkət mexanizmi. Suyun hərəkətinin iki rejimi. Axımın orta sürəti. Şezi düsturu. Sürətin paylanması. Çay yataqlarında daxili axıntılar.	Mühazirə
7.		Su rejiminin ünsürləri və onlar üzərində müşahidə üsulları. Səviyyə üzərində müşahidə. Səviyyə rejimi. Sürətin ölçülməsi. Sərf modeli. Sərf ayrıları. Su sərfinin təyini üsulları, hesablanması.	Mühazirə
8.		Aralıq imtahan	
9.		Çayların qidalanması və su rejimi. Çayların qida mənbələri. Hidroqrafın genetik parçalanması. Qida	Mühazirə

		mənbələrinə görə təsnifatı. Su rejimi fazaları. Su rejiminə görə təsnifatı.	
10.		Çay axımı, əmələ gəlməsi. İllik axım. Axım norması və xəritələri. İllik axımın tərəddüdü. İl ərzində paylanması. Maksimal və minimal axım. Axımın tənzimlənməsi. Termik rejimi. Buz rejimi.	Mühazirə
11.		Çay gətirmələri. Çayların enerjisi və işi. Çay gətirmələrinin əmələ gəlməsi və əsas xarakteristikaları. Asılı və dib gətirmələri. Gətirmələr axımının rejimi. Su anbarları və kanalların lillənməsi. Həll olmuş maddələr axımı. Sel daşqınları. Məcəra prosesləri. Çay məcralarının illik və çoxillik deformasiyası. Çay yataqlarının tənzimlənməsi.	Mühazirə
12.		Göllərin təsnifatı, morfometrik üsürləri. Gölün su balansı və səviyyə rejimi. Bataqlıqların əmələ gəlməsi və təsnifatı, hidroloji xüsusiyyətləri.	Mühazirə
13.		Buzlaqlar və onların hidroloji rolu.	Mühazirə
14.		Dünya okeanı və onun hissələri. Dəniz suyunun tərkibi, duzluluğu və temperaturu. Səviyyənin tərəddüdü. Dalğalar. Qabarma və Çökilmələr.	Mühazirə
15.		Su obyektlərinin çirklənməsi və mühafizəsi.	Mühazirə
		Final imtahanı	

Qeyd: Bu tədris proqramı fənn haqqında tam məlumatı özündə əks etdirir və hər hansı dəyişiklik barədə öncədən məlumat veriləcək.